

leg. 1800

ZW.

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

Nr 1222

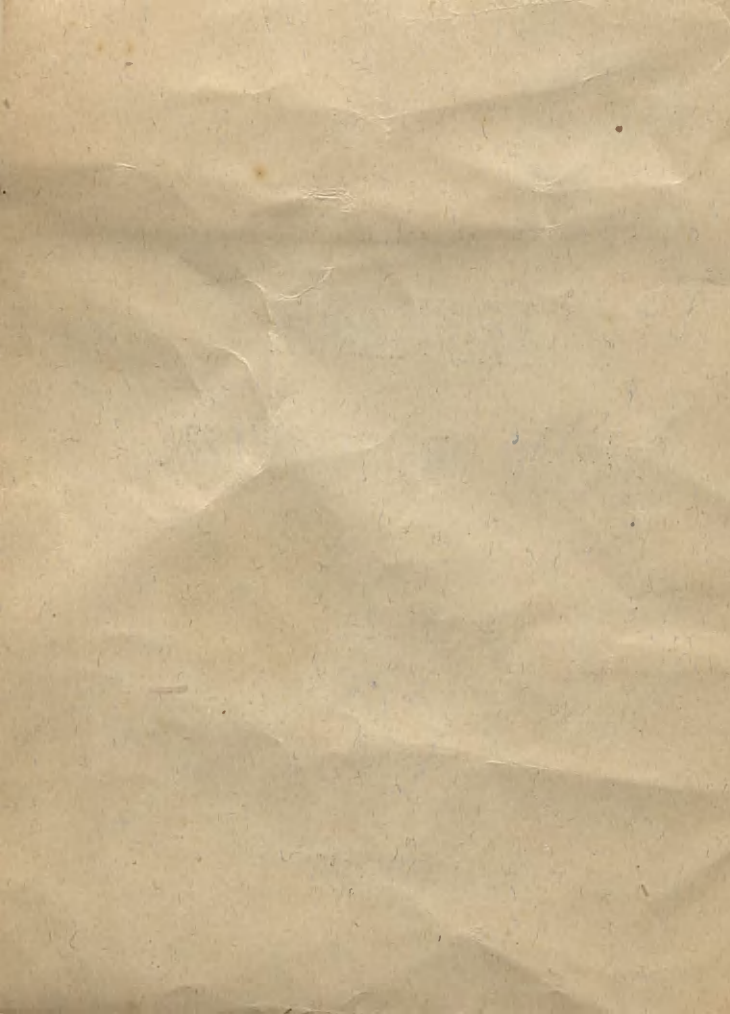
REGULAMIN

służby wartowniczej.

LWÓW 1913.

CZCIONKAMI „DRUKARNI POLSKIEJ“.

I.

Zasady ogólne.

1. Oddział wojskowy złożony z kilku lub więcej żołnierzy, pełniący służbę wartowniczą, zwie się w a r t ą.

Poszczególny żołnierz stojący na posterunku wartowniczym zwie się s z y l d w a c h e m lub w a r t o w n i k i e m, w wypadku, gdy służbę swą pełni bezpośrednio przed lokalem (kordegardą), w którym mieści się warta.

2. Warty (i szyldwachy) dzielą się wedle rodzaju swej służby, na h o n o r o w e i o c h r o n n e. Warty honorowe służą do uczczenia osób, rzeczy lub obrzędów, które najwyższe władze wojskowe uznają za odpowiednie w ten sposób uczcić. Warty ochronne służą do strzeżenia wojskowej lub publicznej własności.

3. W miejscowości, w której rozstawionych jest kilka wart, jedna z nich jest w a r t ą g ł ó w n ą.

Lokal zajmowany przez wartę główną zwie się o d w a c h e m.

Na komendanta warty głównej spada obowiązek opieki nad wszystkimi wartami w danej miejscowości.

4. Siła warty zależną jest od czasu jej służby. Warta pełniąca służbę całą dobę powinna posiadać 3 ludzi do zmiany na każdy posterunek, przy czem nie wlicza się w skład warty komendanta, przewodnich (rozprawdzających) i muzykantów.

Gdy służba warty trwa krócej niż doba, ilość żołnierzy na zmianę może być odpowiednio zmniejszona.

5. Warty wyruszają na służbę, z reguły, w kompletnym rynsztunku i uzbrojeniu. Komendantowi oddziału w danej miejscowości przysługuje prawo ograniczeń powyższej zasady, w razie potrzeby.

6. Z nabitą bronią wyruszają warty na służbę tylko na rozkaz komendanta oddziału.

Gdy wszystkie warty w danej miejscowości wyruszać mają na służbę z bronią nabitą, wówczas nabijanie broni odbywa się przy wyznaczeniu wart na służbę. Jeżeli tylko poszczególni szyldwachy mają mieć broń nabitą, wtedy nabijanie broni dokonuje się przy zaciąganiu (luzowaniu) posterunku.

7. Pełnienie służby z bagnetem na broni nakazać może, w razie potrzeby, szyldwachom ko-

mendant warty. Nasadzanie bagnetu na broń dokonuje się przed wyruszeniem na posterunek, zdejmowanie po powrocie.

8. Wszystkie komendy wydawane wartom przez dowódców poprzedza awizo „Warta!”

II.

Wyznaczanie wart na służbę.

9. W razie wyznaczenia do służby jednej tylko warty, wówczas komendant (starszy) warty zbiera wyznaczonych żołnierzy, bada ich gotowość techniczną, zaznajamia ich z instrukcjami, wydanymi dla danej służby wartowniczej, oznacza kolejność pełnienia służby i zaciąga warty.

10. W razie, gdy w danej miejscowości ma być rozstawiona większa ilość wart, wtedy w oznaczonej porze zbierają się na służbę żołnierze na wskazanym punkcie. Tam stawiają się również wyznaczone na dowódców wart szarże.

Adjutant wyznaczony do służby szykuje żołnierzy w dwurząd i komenderuje broń do nogi. Szarże stają w pierwszym rzędzie na prawem skrzydle wedle starszeństwa rang od prawego. Muzykanci (dobosze, trębacze) stają na lewem skrzydle.

Przed wyznaczeniem wart:

trębacze 1× 1× szarże

żołnierze wyznaczeni na służbę.

11. Adjutant, zbadawszy uzbrojenie i rynsztunek żołnierzy dzieli oddział na poszczególne warty, przyczem, od prawego skrzydła poczynając, wyznacza wprzód warty oficerskie (dowodzone przez oficerów), następnie kolejno inne. Wywołuje kolejno dowódców wart i oznacza, do której warty przydzielony został także muzykant.

Wywołany muzykant staje za środkiem warty, do której został przydzielony w odległości $1\frac{1}{2}\times$.

Wywołany komendant warty staje przed swą wartą, komenderuje „na ramię broń!“, „w prawo zwrot“ i przeprowadza ją za frontem stojącego oddziału na wskazane przez adjutanta miejsce, gdzie poszczególne warty stają obok siebie w odaleniu $4\times$.

Dowódcy wart dzielą swe komendy na czwórki, w razie potrzeby na sekcye, plutony, i stają na prawem skrzydle w pierwszym rzędzie.

Po wyznaczeniu wart:

□ = oficer

■ = podoficer

🎺 = muzykant (trębacz).

12. Po wyznaczeniu wszystkich wart i ich użycowaniu się, adjutant składa raport oficerowi

inspekcyjnemu, obecnemu przy wyznaczaniu wart i na jego rozkaz zwołuje doń wszystkich dowódców wart.

Oficer inspekcyjny podaje dowódcom wart hasło, które należy zanotować, ponadto dowódcom tych wart, które mają mieć także i parol, wręcza go na piśmie w zapieczętowanej kopercie.

Na rozkaz oficera inspekcyjnego wracają dowódcy wart do swych komend i kolejno od prawego wyruszają na służbę, przyczem warty oddają honory oficerowi inspekcyjnemu.

III.

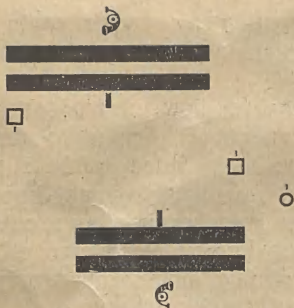
Luzowanie wart.

13. Wartownik spostrzegłszy zbliżającą się zmianę, z chwilą gdy nowa warta znajduje się w odległości $30\times$ od dawnej, woła głosem donośnym „warta pod broń!”

Na to wezwanie żołnierze warty dawnej, już kompletni przygotowani do wymarszu, szybko stają pod broń i ustawiają się w szyku. Komendant warty staje na $4\times$ przed końcem prawego skrzydła swej warty.

Warta nowa zbliżywszy się, ustawia się lewym skrzydłem naprzeciw prawego dawnej.

Szyk wart przy luzowaniu:

□ = komendant warty — oficer.

○ = wartownik.

☉ = muzykant.

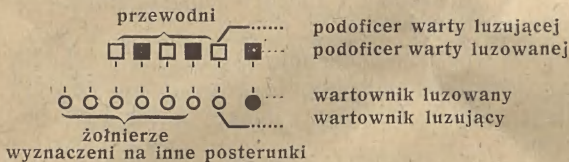
14. Komendanci wart komenderują „w prawo (lewo) patrz!“ następnie „baczność!“ i schodzą ze swych stanowisk. Komendant warty luzującej informuje się, ile trzeba zluzować posterunków, wzywa najstarszego podoficera, podaje mu hasło i poleca wybrać odpowiednią ilość ludzi i przewodnich, których podoficer prowadzi do lokalu warty, poleca zdjąć rynsztunek, następnie przy pomocy podoficera dawnej warty daje im wszelkie potrzebne do danej służby wartowniczej instrukcje.

Gdy żołnierze nowej warty już są dostatecznie poinformowani o obowiązkach, wówczas podoficer dawnej warty oraz przewodni ruszają z podoficerem, przewodnimi i żołnierzami nowej warty na

zmianę posterunków. Przy luzowaniu warty przez drugą wszystkie posterunki luzują przewodni dawnej warty w obecności przewodnich warty nowej. Prowadzą i komenderują przewodni dawnej warty.

15. Najpierw luzuje się wartownika. Żołnierze wyznaczeni do zmiany, idąc za przewodnimi ustawiają się rzędem po lewej stronie wartownika. Przewodni stają rzędem frontem do swych podkomendnych.

Luzowanie wartownika:

Na komendę podoficera dawnej warty „przewodni wstecz zwrot! marsz!” przewodni ruszają wraz ze swymi żołnierzami na luzowanie posterunków. Przy wartowniku zostają obej podoficerowie i dokonują jego zmiany.

16. Gdy wszystkie posterunki zostają zluzowane i przewodni ze zmianami powrócą, obaj podoficerowie meldują komendantom o dokonaniem zluzowaniu posterunków. Przewodni nowej warty wracają do szeregu, przewodni i żołnierze zluzowani, ubrawszy się do wymarszu, łączą się z swą wartą.

17. Oddanie warty powinno się odbyć w jak największym porządku. Wszelkie braki w tym kierunku komendant warty luzującej powinien w odpowiednim raporcie zaznaczyć. W razie gdyby lokal warty był w stanie nieczystym komendant warty luzującej ma prawo zatrzymać dawną wartę tak długo, dopóki odpowiednie porządki nie zostaną przeprowadzone. Gdy warta została oddana w porządku, komendanci wart komenderują „baczność!” „na ramię broń”. Komendant zluźwanej warty szykuje ją do marszu i rusza w drogę, przyczem wzajemnie się salutują.

18. Warta nowa zajmuje miejsce dawnej. Na rozkaz komendanta żołnierze biorą broń do ręki i umieszczają ją tak, by zawsze ją mieć w pogotowiu.

Komendant warty reguluje cały tryb służby warty, którego wykonaniem kieruje następnie najstarszy podoficer.

19. Zaciągnięcie warty podoficerskiej odbywa się podobnie jak oficerskiej z tą różnicą, że obowiązki najstarszego podoficera warty oficerskiej spadają na wartach podoficerskich na komendanta. Ponadto przy zaciąganiu wart podoficerskich muzykanci, o ile tacy są dodani do warty, nie dają żadnych sygnałów.

IV.

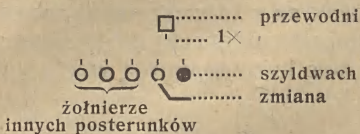
Luzowanie szyldwachów.

20. Luzowanie szyldwachów (wartowników) odbywa się co dwie godziny. W razie potrzeby może komendant warty czas stójki odpowiednio skrócić.

21. Gdy szyldwach spostrzeże zbliżającą się zmianę, ze znanym mu przewodnim na czele, staje w postawie zasadniczej.

22. Żołnierze zmiany, doszedłszy do szyldwacha, ustawiają się rzędem po lewej jego stronie. Luzujący go żołnierz tuż przy nim. Przewodni staje naprzeciw szyldwacha i luzującego żołnierza.

Luzowanie szyldwacha:

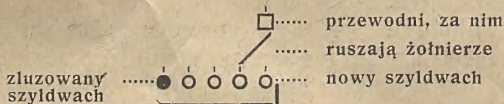

23. Przewodni przekonuje się, czy w obrębie posterunku wszystko jest w porządku. Wskazuje zmianie miejsce, po którym wolno się szyldwachowi poruszać. Udziela zmianie hasła. Następnie luzowany szyldwach udziela swemu następcy wszelkich wskazówek co do jego obowiązków.

Przewodni oraz żołnierze mówią głosem przyciszonym lecz zrozumiałym. Nie wolno nikomu pozwolić przysłuchiwać się przy oddawaniu posterunku, za wyjątkiem przełożonych.

Gdy na skutek rozkazu szyldwach ma pełnić służbę z bronią nabitą, przewodni nakazuje naładowanie broni z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności.

Po oddaniu posterunku na komendę przewodniego żołnierze salutują nowego szyldwacha i ruszają za przewodnim, przyczem zluzowany szyldwach, wykonując „wstecz zwrot“ łączy się z innymi żołnierzami.

24. Po zluzowaniu wszystkich posterunków powraca przewodni wraz z żołnierzami na wartę i raportuje o dokonanych zmianach najstarszemu podoficerowi, względnie komendantowi warty na wartach podoficerskich.

V.

Służba wart.

25. Komendanci wart składają po zaciągnięciu warty „raport zluzowania warty“, każdego dnia zaś rano „raport poranny“ warcie głównej.

Komendant warty głównej odsyła te raporty wraz ze swoim, komendzie placu lub dowódcy oddziału.

26. Raporty odsyłać należy przez podoficerów lub zaufanych żołnierzy.

27. O każdym ważnym zdarzeniu na warcie, wypadku choroby wśród żołnierzy warty i t. d. należy w drodze służbowej meldować.

28. Komendantowi bez rozkazu opuszczać można wartę tylko w razie potrzeby inspekcji posterunków. Na czas swej nieobecności naznacza komendant swego zastępcę. W razie choroby lub potrzeby nagłej zastąpienia komendanta, najstarsza szarża lub najstarszy żołnierz, gdy niema żadnej szarży na warcie, obejmuje komendę, meldując o tem natychmiast w drodze służbowej.

29. Żołnierzom warty nie wolno się własnowolnie z warty wydaląć. W wypadku choroby żołnierza należy go oddać opiece lekarskiej i meldować w drodze służbowej o potrzebie przysłania zastępcy.

30. Warta musi być w każdej chwili gotowa do stanięcia pod broń. Niemniej jedna czwarta warty powinna pozostawać w pobliżu karabinów. Warta cała jest zupełnie ubrana i uzbrojona.

31. Komendant odpowiada za całą służbę warty, która powinna odbywać się z bezwzględną dokładnością i ścisłością.

32. Ułg w pełnieniu służby udzielić może wartom komendant, w żadnym jednak wypadku nie może się to dziać z uszczerbkiem dla gotowości służbowej warty.

33. Komendant warty powinien kontrolować służbę poszczególnych posterunków przez wysyłanie szarż, przewodnich, patroli lub też osobistą inspekcję posterunków.

34. Wstęp na wartę osobom obcym jest wzbroniony. W nocy lokal wart musi być oświetlony.

35. Osoby aresztowane odsyłają warty miejscowe na odwach, gdzie mają być zatrzymane pod strażą, aż do otrzymania rozkazów komendy placu lub dowódcy oddziału.

36. Warta staje pod broń na rozkaz komendanta lub na wezwanie wartownika „warta pod broń!”

37. Gdy w pobliżu warty słychać strzały, komendant wysyła patrole, celem dowiedzenia się o ich przyczynie.

38. Warta obowiązana jest, o ile przez to spełnianie właściwych jej obowiązków nie doznaje uszczerbku, przeciwdziałać wszelkim wykroczeniom przeciw porządkowi prawnemu w najbliższym obrębie jej służby.

39. Warta czyni użytek z broni przeciw każdemu, kto na nią napada, kto ją, mimo upomnień, obraża, przeciw uciekającemu zbrodniarzowi, przeciw każdemu, kto nie dawszy na jej wezwanie zadowolającej odpowiedzi, ucieka.

40. W wypadku potrzeby użycia broni warta posługuje się bronią białą, gdy ta wystarcza do

spełnienia zadania lub gdy przez użycie broni palnej narażoneby być mogło życie osób postronnych.

VI.

Służba szyldwachów.

41. Żołnierz pełniący służbę wartowniczą powinien być przejęty ważnością swego zadania. Obowiązki nań włożone spełnia szyldwach w całej rozciągłości z jak największą sumiennością. Szczególnie w czasie wojennym szyldwach powinien sobie uświadomić całą wagę swego zadania i odpowiedzialność jaka na nim ciąży w razie, najdrobniejszego choćby, zaniedbania obowiązków.

42. Szyldwachowi należą się honory wojskowe od innych żołnierzy. Szyldwach zaś przepisowo salutuje oficerów i podoficerów, oraz przechodzące oddziały wojsk własnych i tych ludzi i te rzeczy, które salutować kazano.

43. Szyldwachowi nie wolno bezwzględnie opuszczać posterunku bez rozkazu.

44. Szyldwachowi we wskazanym mu przez przewodniego obrębie wolno się poruszać.

45. Szyldwachowi nie wolno: jeść, pić, spać, śpiewać, gwizdać, palić, siedzieć, leżeć.

46. Szyldwach nosi broń na ramieniu. Brać ją do nogi wolno szyldwachowi tylko wówczas, gdy służba jego wymaga stania na miejscu*).

*) Udogodnienie powyższe wzbronione jest w czasie stójki na t. zw. warcie karnej.

47. Broni z rąk szyldwachowi ani wypuszczać, ani oddawać komukolwiek, choćby przełożonym, nie wolno.

48. Szyldwach nie powinien dopuszczać kogokolwiek do siebie za blisko.

49. Szyldwachowi nie wolno prowadzić rozmów. Pytających go zwracać powinien po informację do warty (komendanta warty). Przełożonym jednak na ich zapytania obowiązany jest dawać zwyciężone informacje.

50. Szyldwach słucha tylko rozkazów komendanta warty lub wysłanych przezeń podoficerów i żołnierzy. Poza wymienionymi przełożonymi prawo wydawania rozkazów wartom i szyldwachom ma tylko komendant placu, względnie dowódca oddziału.

51. W wypadku nagłego zachorowania lub potrzeby skomunikowania się z wartą szyldwach woła na przewodniego. Jeśli jest łańcuch szyldwachów, każdy z nich wołanie powtarza, aż usłyszą je na warcie. Gdy porozumienie się w ten sposób nie jest możliwe, szyldwach może uprosić kogoś z przechodnich, by doniósł o prośbie jego warcie.

52. W wypadkach bardzo ważnych, gdy skomunikowanie się z wartą konieczne jest natychmiast, szyldwach może oddać z podniesioną w górę bronią, jeden lub kilka strzałów na alarm.

53. Szyldwach ma obowiązek aresztować każdego, kto się nie stosuje do jego wskazówek i za-

trzymać aresztowanego, aż do nadejścia patrolu lub zmiany.

54. Wszystkie obowiązki szyldwacha odnoszą się też do służby wartownika, który ponadto obowiązany jest: 1. niedopuszczać nikogo obcego w obręb warty, 2. wywoływać wartę pod broń w wypadkach określonych przez regulamin.

VII.

Przepuszczanie na hasło.

55. W pewnych wypadkach do miejsc, w których pełni służbę warta, lub do strzeżonych przez warty albo szyldwachów obiektów dostęp mają tylko osoby, mające do tego uprawnienie t. j. znające hasło (oraz parol, gdy i ten jest obowiązujący). W tym celu zbliżająca się do wart lub strzeżonych obiektów osoba lub osoby mają być zatrzymane przez warty, względnie szyldwachów i przepuszczane po podaniu hasła (parolu).

56. Kiedy i kogo przepuszczać mają warty lub szyldwachy na hasło określają wydane dla wart osobne instrukcje, zastosowane do każdorazowych warunków, oraz do rodzaju danej służby wartowniczej.

57. Z reguły zatrzymane i przepuszczane na hasło mają być w nocy patroli, ronty, oficerowie inspekcijni. Przy pewnych zaś ważnych obiektach

wojskowych (magazyny amunicyi) wszystkie bez wyjątku osoby.

a) Przepuszczanie na hasło przez szyldwachów.

58. Chcąc zatrzymać zbliżających się, szyldwach woła: „Stój!“ gotuje przytem broń do strzału nie otwierając na razie zatrasku.

59. Gdy wezwany zatrzyma się, szyldwach woła: „Kto idzie?“ dowiedziawszy się, że ktoś obcy nakazuje: „Wróć!“ lub gdy są podejrzané okoliczności, albo też taki był rozkaz, aresztuje zbliżającego się.

60. Jeśli szyldwach otrzyma odpowiedź „patrol“, „ront“ lub „zmiana“*), woła „komendant naprzód, reszta stój!“ poczem pozwala się jemu zbliżyć, żądając podania hasła, które podaje się głosem przyciszonym lecz zrozumiałym. Gdy zatrzymany oficer inspekcji ma podejść, celem podania hasła, szyldwach wzywa: „naprzód!“

61. Otrzymaawszy właściwą odpowiedź szyldwach woła: „wolno przejść“. W przeciwnym wypadku szyldwach bądź alarmuje wartę, bądź też natychmiast czyni użytek z broni, przyczem nie wolno mu dawać strzałów jedynie na postrach.

*) Zbliżającą się zmianę zatrzymać i żądać od niej hasła wolno szyldwachowi jedynie wówczas, gdy z powodu danych warunków nie widzi i nie poznaje przewodniego (n. p. w nocy, podczas mgły).

b) Przepuszczanie na hasło przez warty.

62. Gdy warty mają przepuszczać za hasłem, wartownik zatrzymawszy patrol woła na podoficera (na warcie oficerskiej) lub przewodniego (na warcie podoficerskiej).

63. Na wezwanie wartownika podoficer (przewodni) wraz z jednym żołnierzem występują, chwytając za broń.

64. Żołnierz staje obok wartownika, biorąc również do strzału broń, podoficer (przewodni) podchodzi naprzód, wzywając: „komendant naprzód!“ i żąda hasła. Otrzymawszy je odpowiadają: „wolno przejść!“ i gdy patrol przejdzie wraca na wartę, złożwszy raport komendantowi.

65. W razie braku lub mylnej odpowiedzi wartownik na rozkaz podoficera (przewodniego) wzywa całą wartę pod broń. Komendant warty żąda od zatrzymanego patrolu podania hasła.

66. Gdy odpowiedź jest ponownie mylna komendant warty arestuje patrol, bądź w razie stawiania oporu nakazuje warcie strzelać.

67. Jeśli wartownik otrzymał od zatrzymanej przez siebie osoby na zapytanie: „kto idzie!“ odpowiedź: „oficer inspekcji“ lub „ront“, wówczas wzywa całą wartę pod broń. Komendant warty występuje, wołając: „naprzód!“ i żąda podania hasła. Otrzymawszy je, o ile jest niższy rangą od zatrzy-

manego oficera inspekcji, raportuje mu z ilu ludzi warta się składa.

7. W razie mylnej odpowiedzi zatrzymanego komendant warty postępuje analogicznie do postępowania określonego w punkcie 66. cz. b. VII. rozdziału.

c) Przepuszczanie się na hasło przez patrole.

68. W czasie wojennym lub w szczególnych warunkach może być nakazaniem, by także patrole (ronty), mijające się, przepuszczały się na hasło.

69. W powyższym wypadku ten z patrolu, który pierwszy spostrzeże zbliżający się drugi patrol (ront) ma obowiązek go zatrzymać.

70. Komendant patrolu zatrzymującego występuje naprzód, wzywając komendanta drugiego patrolu do podejścia na hasło. Otrzymałszy właściwą odpowiedź woła: „wolno przejść“ zanim się patrole rozejdą, poczem komendanci patrolów, bądź komunikują sobie potrzebne wiadomości, bądź też niższy rangą komendant patrolu melduje się wyższemu.

71. W razie mylnej odpowiedzi patrol zatrzymujący aresztuje zatrzymanego lub czyni użytek z broni.

72. W szczególnych warunkach mogą też poszczególne osoby przez patrole (ronty) być zatrzymywane i przepuszczane za hasłem.

VIII.

Kontrola służby wartowniczej.

73. W razie potrzeby kontroli służby wartowniczej, zarządza komendant placu, bądź dowódca oddziału inspekcje wart i posterunków.

74. Służbę inspekcji pełnią ronty oficerskie, patrole kontrolne i oficerowie inspekcji.

a) R o n t y.

75. Ront składa się z oficera i czterech żołnierzy. Zadaniem jego jest przeprowadzenie inspekcji całej, bądź części służby wartowniczej w miejscowości, sprawdzenie jej dokładności i sprawności.

76. Spostrzeżenia poczynione w czasie inspekcji wart i posterunków powinny być komunikowane, po skończeniu inspekcji, przez oficerów, odbywających ronty, komendantowi warty głównej w miejscowości, gdzie takie istnieją, pozatem meldowane komendantowi placu lub dowódcy oddziału.

77. Ront powinien być zaopatrzony w latarkę, którą się zaświeca w razie potrzeby.

b) P a t r o l e k o n t r o l n e.

78. Patrol kontrolny złożony jest z jednego przewodniego i dwóch ludzi.

79. Które warty, jaką ilość, oraz ile razy w ciągu nocy mają wysyłać patrole kontrolne określa komendant placu.

80. Patrol kontrolny ma za zadanie inspekcję służby szyldwachów.

81. W razie braku szyldwacha na posterunku lub w razie innego ważnego wypadku, prowadzący patrol melduje o tem najbliższej warcie, oczekując, w razie potrzeby, na miejscu dalszych zarządzeń.

c) Oficerowie inspekcji.

82. Kontrolę służby wart i posterunków przeprowadzić też mogą wyznaczeni przez komendanta placu (dowódcę oddziału) oficerowie inspekcji.

83. O spostrzeżeniach, poczynionych w czasie kontroli wart meldują oficerowie inspekcji wprost komendantowi placu.

IX.

Raporty dowódców wart.

84. Każdy dowódca (starszy) warty składa piśmenny raport „zluzowania warty“ po objęciu (zaciągnięciu) warty, oraz „raport ranny“.

85. W raporcie zluzowania warty ma być podane:

a) oddział (jednostka), z której warta została wydzielona;

- 2. rodzaj (zadania) warty;
- c) miejsce, data;
- d) siła i skład (ilość oficerów, podoficerów, żołnierzy) warty;
- e) ilość posterunków wystawionych przez wartę;
- f) stwierdzenie porządku względnie braków, zauważonych przy obejmowaniu warty;
- g) podpis komendanta warty.

86. W raporcie rannym warty ma być podane:

- a), b), c) jak poprzednio;
- d) wypadki ważne zaszły w ciągu nocy;
- e) ilość, pora wysłania i powrotu patroli kontrolnych, o ile takie warta wysyłała;
- d) w razie inspekcyi warty w ciągu nocy, ma być podane przez kogo i kiedy;
- e) podpis.

87. Raporty mają być odsyłane przez komendanta warty komendantowi placu (dowódcy oddziału) wprost, bądź za pośrednictwem komendanta warty, o ile taka istnieje w miejscowości.

Spis rozdziałów.

	str.
I. Zasady ogólne	3
II. Wyznaczanie wart na służbę	5
III. Luzowanie wart	7
IV. Luzowanie szyldwachów	11
V. Służba wart	12
VI. Służba szyldwachów	15
VII. Przepuszczanie na hasło	17
VIII. Kontrola służby wartowniczej	21
IX. Raporty dowódców wart	22
